ÅRSPLAN 26/27

Mosjøen FUS barnehage

Mosjøen

INNHOLD

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Barnehagens fagområder

BARNET FØRST!

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

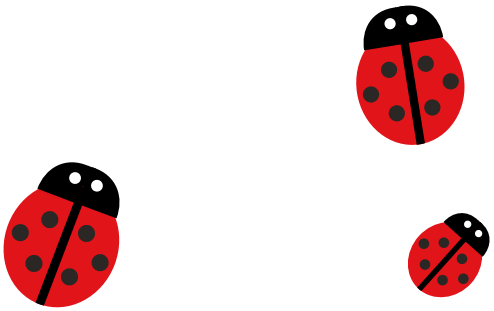
Denne årsplanen skal vise hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Årsplanen skal også beskrive hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsettinger for barnehagene.

Visjon:
Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek, glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den staker ut en retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – nå og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Våre metoder for å jobbe mot visjonen:

- Barnet først
- Godt arbeidsmiljø og arbeidsglede
- Ansatte med lekekompetanse
- Humor og glede for å skape en positiv hverdag for alle.
- De ansatte er gode rollemodeller
- De ansatte er profesjonelle i møte med barn og foreldre
- Støttende stillas for mestring, glede og utvikling
- Trygge og gode ansatte som ser hvert enkelt barn
- Nysgjerrige ansatte som tar seg tid til undring med barna
- Fremme livsglede
- Gi omsorg
- Ta barneperspektiv

Verdier:
Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene:

- I Mosjøen FUS er vi glødene når vi:
- Inspirerer hverandre
- Sprer glede og humor i hverdagen
- Er engasjerte
- Fantasifulle og undrende ansatte
- Har en positiv innstilling

I Mosjøen FUS er vi skapende når vi:

- Er kreative og nytenkende
- Er spontane i hverdagen
- Er engasjerte
- Gir barna medbestemmelse
- Nysgjerrige
- Tørre å by på seg selv
- Være på jakt etter magiske og spennende øyeblikk
- Støtter barns initiativ

I Mosjøen FUS er vi tilstedeværende når vi:

- Anerkjenner hvert enkelt barn
- Er tilstede både fysisk og mentalt
- Er nysgjerrige og undrende sammen med barna
- Tar oss tid til å veilede i hverdagen
- Er spontane

HOVEDMÅL

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til "resten av livet", og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

Våre metoder for å jobbe mot målene:

Hovedmål:	I Mosjøen FUS betyr dette:
FUS barn har et positivt selvbilde	**De ansatte:** • Er engasjert • Er gode rollemodeller • Er positive mot alle barn • Bidrar til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd.
FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse	**De ansatte:** • Er tilgjengelige • Undrer seg med barna • Er ladestasjoner for barna • Er aktive i leken sammen med barna • Er støttende når det gjelder vennekompetanse • Skaper magiske øyeblikk
FUS barn gleder seg til "resten av livet", og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller	**De ansatte:** • Legger til rette for medvirkning og medbestemmelse • Gir kunstnerisk frihet • Tar barna på alvor • Tar utgangspunkt i barnegruppens interesser • Er kreative og inkluderende
FUS barn har det gøy i barnehagen	**De ansatte:** • Er glade i jobben • Er positive • Er aktive inne og ute • Tar barns initiativ • Er lekende og humoristiske • Legger til rette for lek og aktivitet

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Velkommen til Mosjøen FUS barnehage

Mosjøen FUS barnehage er en del av FUS kjeden sine barnehager. FUS kjeden eies av Trygge barnehager og består av 178 barnehager over hele landet, fra Hammerfest i nord til Kristiansand i sør. Mosjøen FUS barnehage er en pedagogisk arena for barn mellom 1-6 år. Vi ligger i naturskjønne omgivelser på Kippermoen med flotte turmuligheter rett utenfor gjerdet.

Vi ligger tett inntil Kippermoen idrettsanlegg med både fotballbaner, løpebaner, sykkelbane og volleyballbaner som vi ofte tar i bruk i vår hverdag. Vi har skogen rett utenfor gjerdet, både Kippermoskogen og Vallia er populære turmål, og dersom vi ønsker oss en lengre tur, går vi gjerne til bystranda eller Marsøra. Alle barna hos oss får være med på tur 1-2 ganger i uka.

I Mosjøen FUS barnehage ser vi på hvert enkelt barn som unikt. Hos oss får barna være nysgjerrige, undre seg og skape nye opplevelser. Vi vet at barn har kompetanse, er nysgjerrige, kreative, spontane og fordomsfrie. Dette ønsker vi å verdsette gjennom å vise respekt, gi barnet muligheten til å føle seg sett, hørt og anerkjent gjennom barnets uttrykk. De ansattes rolle blir å støtte, veilede og motivere til utvikling. Når du kommer til oss vil du møte ansatte som er glødende, skapende og tilstedeværende, og som setter barnet først.

Mosjøen FUS barnehage startet opp 16 oktober 2006. Barnehagen er delt inn i 2 avdelinger. Kjeberget er vår småbarnsavdeling der de har fokus **på å dele barna inn i** mindre grupper ut fra alder og utvikling. Finnbrauten er vår storbarnsavdeling som er delt inn i gruppene Revehiet og Bjørnehiet.

Barnehagen har plass til 100 barn og åpningstiden er fra kl.06:30 - kl. 16:30.

Avdelingene:

Kjeberget

Vår småbarnsavdeling Kjeberget, er tilrettelagt for barn i alderen 0-3 år. Det er her de fleste barna får sitt første møte med Mosjøen FUS barnehage.

Hovedfokuset her er naturligvis primærbehovene trygghet og omsorg, som er viktige for at 1-3 åringen skal få en god start i barnehagen. Samtidig er dette

en fase av oppveksten, hvor barna tar store steg i sin utvikling. De lærer seg å gå og ordforrådet blomstrer på kort tid. Gjennom vårt pedagogiske arbeid stimulerer vi til læring og mestring gjennom lek, tilrettelagte aktiviteter og hverdagssituasjoner.

På Kjeberget er det i år 24 barn og 8 ansatte. Vi er felles base, der vi deler barna opp i mindre gruppe ut fra alder og utvikling. I disse gruppene jobber vi f.eks med språklek, formingsaktiviteter og turer i nærmiljøet der de største drar på turer ut fra motorisk utvikling og modenhet, mens de minste vil få tilbud om trilleturer. På denne måten blir barna godt kjent med alle barn og ansatte på basen. De ansatte på småbarns avdelingen er pedagogiske ledere Helene Granmo og Tanita Hoff Forsland. Fagarbeidere/ assistenter Ann Cecilie Pettersen, Kaia Rundsvoll, Alise Stepina, Charlotte Kvandal og Keson Somsi.

I rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står det:
"Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna." (2017:19)

På Kjeberget har vi ulike lekemiljø rund på basen tilrettelagt etter barnas alder og utvikling. De minste barna trenger plass til å tumle, leke og hvile. Materialene vi velger er tilpasset de yngste barna og vi har laget lekemiljø tilpasset barnas alder og ulike typer lek, samt at vi har god plass til hvile og avslapping.

Finnbrauten

Storbarnsavdelingen i Mosjøen FUS kaller vi for Finnbrauten. På Finnbrauten finner dere de største barna på huset. Vi er igjen delt inn to avdelinger, Revehiet og Bjørnehiet, med plass til 24 barn på hver avdeling.

På Finnbrauten er barna 3-6 år gammel. Mange av barna har akkurat kommet fra småbarns avdelingen, og mye av fokuset er å lage trygge rammer for disse barna. Vi har også et stort fokus på gode lekemiljøer både inne og ute, samt tilstedeværende ansatte i lek sammen med barna. Det skaper en trygg og god hverdag fylt med opplevelser.

Bjørnehiet

På Bjørnehiet er vi 4 voksne og 21 barn i alderen 2,5– 6 år. Her jobber pedagogiske ledere Lisbeth Sørå og Vaike Lorentzen, fagarbeidere/assistenter Stian Benjaminsen og Susanne Maylen Strand. Dette barnehageåret er vi 21 barn på Bjørnehiet mellom 2,5 år til 6 år. Førskolegruppen våre er sammensatt av barn fra både Bjørnehiet og Revehiet. Vi har 6 førskolebarn på Bjørnehiet, hvor fokuset er rettet mot skolestart. I år har vi to type turer. Annen hver mandag har vi turdag med barna på Bjørnehiet og den andre uken er vi delt inn i aldersbestemte grupper. Gruppetilhørighet, vennskap, motoriske ferdigheter og gleden av naturopplevelser er fokus for disse turene. På Bjørnehiet har vi fokus på tema knyttet opp mot rammeplanen og tilpasset barna alder og modning. Gode lekemiljø og tilstedeværende ansatte er viktig på Bjørnehiet. Trygge og forutsigbare rammer og rutiner hvor barna kan utvikle seg, kjenne på mestring, spontanitet og ha medbestemmelse i hverdagen er viktige for oss. Deling av barna i små grupper i hverdagen er noe verdifullt som barna på Bjørnehiet får oppleve. Små grupper gir oversikt, struktur og trygghet. Barna får rom og større variasjon i innhold og aktiviteter gjennom dagen. På Bjørnehiet er vi også opptatt av å danne vennskap og sørge for at alle barn føler seg inkludert og kjenner på tilhørighet i gruppen. Vi har samlingsstunder tilpasset etter alder hvor vi deler tanker, gjør samarbeidsøvelser, ser på bilder og snakker sammen med barna om hvordan vi ønsker å ha det sammen. Vi har også forskjellige tema gjennom barnehageåret som fenger barna til læring både gjennom erfaringer og opplevelser.

Revehiet

På Revehiet er vi 5 ansatte og 24 barn i alderen 2,5 – 6 år. De ansatte her er Pedagogisk ledere Karoline Andreassen og Gunn Torill Granmo, Fagarbeidere/ assistenter Stine Dyrseth Haugen, Vilde Enge og Markus Fagervik

Førskolebarn er en gjeng med 7 barn, og de samles sammen med Førskolebarna på Bjørnehiet 1-2 ganger i uken med egne aktiviteter og turer opp mot skolestart.

Annenhver uke deles barna inn i aldersbaserte grupper på tvers av Revehiet og Bjørnehiet. Formålet med dette er å bygge relasjoner mellom barna som er samme alder og knytte vennskap før skolestart, ved at både 3 åringene og 4 åringene og 5 åringene

får felles opplevelser og erfaringer. Aldersblandingen på Revehiet består av barn med ulike behov, dette tilrettelegges ved hjelp av trygge stabile ansatte, og små lekegrupper, hvor barna får lære gode lederegenskaper og opplever trygghet hvor hver og en av barna blir sett.

Dagen på Revehiet består av rutiner, spontanitet og barns medvirkning. Rutiner rundt faste gjøremål som Samling, måltider, hvilestund, påkledning og lekemiljø. Dette er med på å skape en trygg og forutsigbar hverdag for barna. Vi har turdag hver uke hvor gruppen går samlet på tur og utforsker nærmiljøet. Dette gir barna erfaringer med hvordan vi tar vare på hverandre, naturen og miljøet rundt oss, ved at de erfarer hvordan vi oppfører oss i trafikken og naturen i samspill med hverandre.

De ansatte verdsetter læringen som skjer i disse situasjonene. Spontanitet er også viktig for oss, da barna har mange forskjellige kvaliteter og kunnskaper. Noe som gjør at de ansatte på Revehiet må være gode på å lese barn og situasjoner de er i, slik at vi kan hjelpe og veilede på beste måte.

Medvirkning er viktig for barns tilhørighet og identitet. På Revehiet jobber vi mot at barna opplever medvirkning i de fleste aktiviteter gjennom dagen. Jevnlig har vi dager med fokus på barns medvirkning, hvor barna får være med på å sette innholdet i dagen ut fra de forutsetninger som er tilstede i barnehagen. Vi har spesielt fokus rundt måltider, påkledning og lek gjennom dagen. Det er viktig at de voksner er gode lyttere og tar tid til gode samtaler med barna, dette gir barna gode erfaringer med samspill, samarbeid og kommunikasjon.

Mosjøen FUS barnehage

På huset hos oss jobber:

Daglig leder:
Bjørn Arve Lund

Ansatte på Kjeberget:
Pedagogisk ledere:
Helene Granmo
Tanita Hoff Forsland

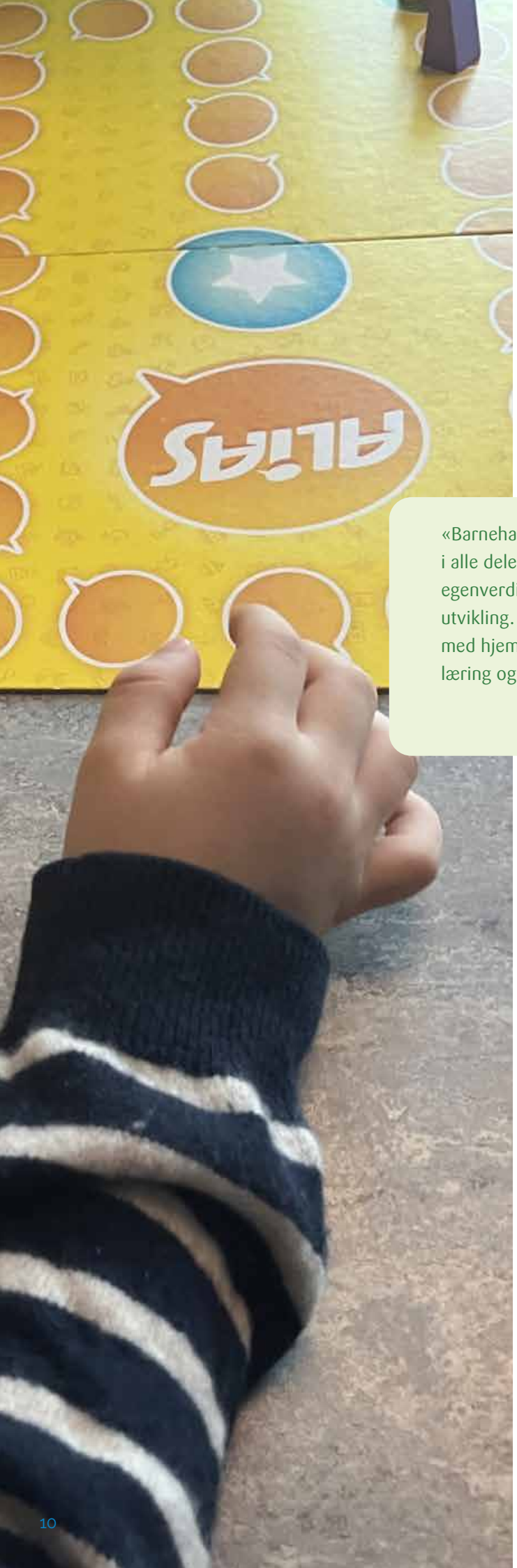
Fagarbeidere/assistenter:
Ann Cecilie Pettersen
Kaia Rundsvoll
Alise Stepina
Charlotte Kvandal
Keson Somsi

Ansatte på Finnbrauten:
Revehiet:
Pedagogisk ledere:
Gunn Torill Granmo
Karoline Andreassen

Fagarbeidere/assistenter:
Stine Dyrseth Haugen
Vilde Enge
Markus Fagervik

Ansatte på Bjørnehiet:
Pedagogisk ledere:
Lisbeth Sørå
Vaike Lorentzen

Fagarbeidere/assistenter:
Stian Benjaminsen
Susanne Maylen Strand

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkers av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom

I Mosjøen FUS barnehage skal personalet være profesjonelle medarbeidere som er positive og imøtekommende ovenfor barn, foreldre og hverandre. Dette betyr at alle ansatte til enhver tid møter barn og foreldre når de kommer i barnehagen. Vi snakker med foreldrene om barnas dag i barnehagen i tillegg til at vi deler bilder fra hverdagen i Mykid.

I Mosjøen FUS barnehage skal vi ha en hverdag sammen med barna, som er preget av glede, humor og lekenhet. Barndommen er viktig, og den skal vi verne om. Vi skal være trygge voksne som viser kjærlighet og omsorg for det enkelte barn. Dette vises ved at vi er genuint opptatt av barna og deres dag i barnehagen. Vi tar barna på alvor, viser respekt, lytter og støtter. Vi behandler de som likeverdige mennesker.

BARNET FØRST!

Barna skal se at vi som voksne ikke er redd for å gå inn i deres lek. Vi skal motivere til utvikling og bidra til barns sosiale kompetanse, gjennom lek og læring, samt individuelle forutsetninger. Dette gjør vi gjennom å være: Glødende, skapende og tilstedeværende i alle situasjoner med barna. Det er viktig at de ansatte ser barna som et enkelt individ og hvor de står i forhold til lek, læring og sosial kompetanse. Barna skal møte lekne voksne som byr på seg selv, viser omsorg, er gode rollemodeller, støtter, lærer og veileder barna.

Hos oss ser vi på hvert enkelt barn som unikt. Barna får være nysgjerrige, undre seg og skape nye opplevelser. Vi vet at barn har kompetanse, er nysgjerrige, kreative, spontane og fordomsfrie. Dette ønsker vi å verdsette gjennom å vise respekt, gi barnet muligheten til å føle seg sett, hørt og anerkjent gjennom barnets uttrykk.

Gjennom gode rutiner og tydelige voksne, skaper vi forutsigbarhet og trygghet for barna. Vi verdsetter leken og lekens betydning, og legger til rette for at denne skal ha en fremtredende plass i hverdagen hos oss.

Demokrati

Våre metoder for å fremme demokrati:

«Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

- Vi tilrettelegger for gode fysiske lekemiljø både ute og inne. De skal være romslige med plass til flere. Nye lekemiljø skal vokse frem utfra det vi ser og hører at barna er opptatt av og interessert i.
- Vi legger til rette for aktiviteter utfra alder, forutsetninger, tema og interesse hos barna.
- Vi kommuniserer verbalt og nonverbalt med barna og gir de mulighet til å påvirke egen hverdag. Barna skal bli hørt og de skal oppleve at meningene deres betyr noe og at de er viktige.
- Barna skal føle seg inkludert, få erfaring og oppleve hvordan det er å være en del av et fellesskap. Vi lærer å vente på tur, lytte til- og respektere hverandres meninger.

MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

- Barnehagen jobber med ulike kulturelle tema i løpet av året. Høytider og kulturelle tradisjoner som er representert i barnehagen.
- Barna lærer å respektere hverandres ulikheter
- Vi jobber aktivt med å forebygge mobbing og diskriminering. Vi setter inn tiltak straks i nært samarbeid med hjemmet dersom dette oppstår.
- Vi jobber daglig med vennskap, empati og respekt for hverandre
- Vi møter barns nysgjerrighet med åpenhet og annerkjennelse
- Vi deltar på kulturelle tilbud i nærmiljøet
- Vi har i perioder elever i språkpraksis hos oss
- Vi har et stort mangfold av kulturer hos oss og jobber aktivt med inkludering og forståelse.
  Vi bruker tolk på foreldresamtaler hvor det er behov for det, støtter og veileder foreldre, bruker forklaringsbilder og sørger for at alle føler seg sett, hørt og inkludert i barnehagehverdagen.
- I samlingsstund bruker vi ofte røde og grønne tanker, øver oss på å sette ord på følelsene våre, bruker konkreter og snakker med barna om hvordan vi kan respektere hverandre, være vennlige og vise omsorg for hverandre.

LIKESTILLING OG LIKEVERD

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10)

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

- Vi har nulltoleranse mot rasisme og diskriminering.
- ¨Barna skal bli møtt på en likestilt måte uavhengig av kjønn, kultur, etnisitet og livssyn.
- Vi snakker med barna om ulikheter og likheter, og sammen er vi nysgjerrige på det som er ulikt og likt.
- Fremme gode holdninger, blant barn og voksne.
- Barnets integritet skal respekteres.
- Barna skal ha lik mulighet til å bli sett og hørt. De skal bli oppmuntret til å kunne delta på alle aktiviteter likt med felleskapet.
- Vi ser på mennesket som likeverdige, barn som voksne

Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Ved å gi barna tidlig erfaring med bærekraftig utvikling, samt være et godt forbilde, veilede og fremme gode holdninger vil barna være bedre rustet til å forstå viktigheten ved bærekraftig utvikling, og bli mer bevisste selv i hvordan de kan bidra. Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre, omgivelsene og naturen rundt seg. Dette gjør vi gjennom læring av menneskelige verdier, fellesskap og i det daglige. Vi legger opp til barns deltakelse og medvirkning slik at barna får gode erfaringer, oppnår nysgjerrighet og undring både i barnehagen og ute i naturen.

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling

- Utvikle kunnskap, ferdigheter og holdninger til å kunne ta ansvar for natur, kultur og respekt for livet. Barna lærer å ta vare på naturen, plukker søppel rundt barnehagen og når vi er på tur. Vi rydder opp etter oss ute og har respekt for dyrelivet. En maurtue kan vi studere, men ikke røre og insekter vi fanger blir sluppet fri igjen når vi har undersøkt de en stund.
- Er beviste i forhold til innkjøp av mat. Vi ønsker mindre matsvinn og prøver hele tiden og være bevisst porsjoner og mengder som blir satt frem.
- Vi dyrker grønnsaker i egen hage, plukker bær på tur og bruker gode råvarer under matlaging. Det gir

barna erfaring i hvor maten vår kommer fra.

- Er beviste i forhold til gjenbruk. Vi lærer barna å ta vare på leker og materialer i barnehagen. Dersom noe blir ødelagt, kan det kanskje brukes til noe annet. Vi bygger også enkle møbler, leker/lekemiljø og dekorasjoner selv i garasjen.
- MyKid kommunikasjonskanal mellom barnehagen og foresatte. Digitale beskjeder og bilder reduserer bruken av papir i barnehagen.
- Vi sender vått/skittent tøy hjem i tøyposer utlevert av barnehagen. På denne måten reduserer vi bruken av plast.
- Vi har miljøstasjon på kjøkkenet hvor barna lærer å sortere søppel i riktige poser. Vi bruker forklaringsbilder på stasjonen slik at det blir enklere for barna å lære seg hvilket søppel som skal hvor.

LIVSMESTRING OG HELSE

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Mosjøen FUS barnehage skal være et sted som fremmer livsglede, humor, undring og felles opplevelser. Barna skal oppleve å mestre sine hverdager og sitt liv, i trygge omgivelser med rom for utforskning og sunne helsevaner.

I barnehagen skal vi jobbe med å fremme helse og skape et inkluderende fellesskap der barna kan være seg selv og trives slik at de kan oppleve mestring og en følelse av verdi.

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse:

- Vi legger til rette for allsidige bevegelseserfaringer inne og ute, året rundt.
- Vi støtter barna med å mestre motgang, håndtere utfordringer og hjelper barna til å forstå, regulere og håndtere følelser.
- Vi gir barna muligheten til ro og hvile i løpet av barnehagedagen.
- Vi er med på å utvikle matglede gjennom kjøkkendagene, og gjennom medvirkning i mat og måltidsaktiviteter får barna mulighet til å tilegne seg sunne matvaner.

- Barna får støtte i sosiale interaksjoner for å utvikle seg selv som individer, og det å fungere i en gruppe og samspill med andre.
- Vi fremmer et inkluderende og stimulerende miljø hvor alle barn opplever å bli sett, og kan delta i lek.

Ny mobbelov:
I januar 2021 fikk barnehagene en ny mobbelov. Regjeringen innførte strengere og tydeligere regler som skal sikre at alle barn har det trygt og godt i barnehagene.

Definisjon mobbing:
«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet». (Lund, Helgeland og Kovac, 2015)

Mobbing handler om å bli utestengt fra fellesskapet.

I Mosjøen FUS barnehage er vi tydelige på at mobbing er en uakseptabel handling. Vi setter fokus på at det er handlingene vi ikke aksepterer, ikke barnet som mobber som person.

MÅL:
Personal og foreldre har et felles ansvar for å forebygge, og forhindre at mobbing utvikler seg.

Hva gjør vi i Mosjøen FUS barnehage:
- Barnet først
- Stort fokus på vennskap- ALLE SKAL HA EN VENN
- Observasjoner
- Egenledelse i lek og læring- fokus på rollelek og gode lekemiljø
- Tilstedeværende voksne
- Sensitive voksne
- Godt foreldresamarbeid

SAMMEN GIR VI BARNDOMMEN VERDI: VENNSKAP, LEK, GLEDE OG HVERDAGSMAGI

Avdekking:
- Barnesamtaler
- Tilstedeværende personal
- Observasjoner
- Foreldresamarbeid

Det er viktig for oss i Mosjøen Fus at vi jobbet for å sikre at barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven.

Fus barnehagene har derfor laget en egen handlingsplan for å fremme Psykososialt miljø, og forebygging av krenkelser og mobbing i barnehagen.

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helthetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Positivt klima og negativt klima: smil, latter, entusiasme, positiv kommunikasjon, respekt for hverandre, fravær av straff, hån, kjeft, sarkasme og erting.

Sensitive voksne-trygge barn: hjelper barna med konflikthåndtering, er oppmerksom, bidrar til trygghet. Barns perspektiv og medvirkning: viser fleksibi

litet, ivaretar barnas perspektiv, lar barn utrykke seg.
Emosjonskompetanse: identifiserer og forstår egne følelser, bruker følelser til å navigere i sosiale interaksjoner, bruker emosjonell bevissthet til å veilede i problemløsning, håndterer frustrasjon og er i stand til å vente på det man vil ha, forhindrer at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart og har kontroll over hvordan og når man uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: er bevisst barnets følelser, er tilstede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barns følelser (bruk kroppsspråk, pust, tone og evt ord). «Går inn i følelsen»/ navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter barnet i problemløsningen (trøst, pek ut en retning, assister, sett grenser).

ORGANISERING OG LEDELSE:

Gruppeledelse og veiledning: er proaktiv og forebygger, gir trygge og forutsigbare rammer. Tilrettelegge for lek, læring og overganger: klare rutiner, sikrer flytende overganger, barna kjenner til regler, lite venting.

Variasjon: varierte materialer i barns høyde, barnefokus, effektiv tilrettelegging.

Læringsstøtte:

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring: integrerer ny kunnskap til etablert kunnskap, bidrar til økt kunnskap knyttet til hverdagsopplevelser, skaper sammenhenger i barnas liv, utfordrer til barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: bruker hint og gir verbal eller fysisk støtte til barnas læring og mestring, forklarer begreper og hendelser, utvider, gir gode og konkrete tilbakemeldinger, anerkjenner innsats og gjennomføring.

Språk: hyppige samtaler, frem- og tilbake utvekslinger, stiller åpne spørsmål, repeterer barnas utsagn, selvsnakk, parallellsnakk, variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå.

Egenledelse i lek og læring: støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting, samt tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

SLIK ARBEIDER VI MED BARNET FØRST:

Lek: Hvert barn er født med evnen til å leke, men barns lekeevne utvikler seg ikke av seg selv.
Det avhenger av at et barn blir:

- Lekt med
- Lærer seg å forstå lekesignaler
- Skille mellom liksom og ordentlig
- Lærer seg late som lek.

Det er tre måter barnet utvikler leken på. Utfordre egenledelsen, redusere forhold som begrenser barnets læring (stress, mobbing, osv.). Og finne rett nivå på utfordringene til barnet. En annen viktig faktor for lek er mestringsfølelse. Mestring dreier seg i stor grad om opplevelsen av å ha krefter og kunnskap til å møte utfordringer, og følelsen av å ha kontroll over eget liv. I barnehagen skal vi bygge opp under barns mestringsfølelse og legge til rette for vennskap, variert og allsidig lek. De ansatte skal være rollemodeller for barna i forhold til selvrefleksjon og selvregulering. Det vil si å skille mellom det som foregår i en selv og det som foregår i andre. Nærhet, oppmerksomhet, imøtekommenhet sammen med evne til å lytte og et ønske om å forstå, bidrar til å etablere en relasjon bygget på tillit og troverdighet. Slike relasjoner er av stor betydning for barns trivsel, utvikling, lek, læring og danningsprosess.

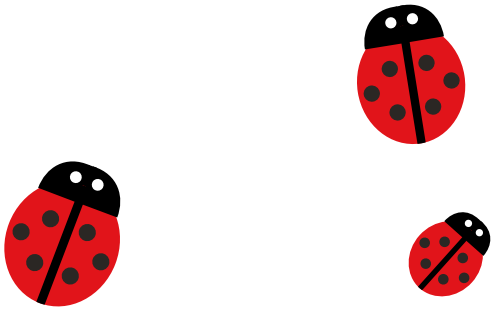
Vennskap og felleskap:

Vi arbeider med gruppedynamikk,

- Små lekegrupper, fremme samarbeid, samt bekreftelse av enkeltbarnet. Vi som voksne skal anerkjennelse og støtte enkeltbarnet. Det er i relasjon og samhandling med andre at vi utvikler vår egen forståelse av oss selv og vår identitet. Barn skal få anerkjennelse i gruppen utfra den de er.

Mestring av følelser

- Det er viktig for barn å begynne å forstå og mestre egne følelser. Viktig at barna får lov til å uttrykke sine følelser. De voksnes rolle er å gi omsorg, lytte, anerkjenne og støtte barna. Være gode rollemodeller. Et barn skal anerkjennes for at det viser glede, sinne, tristhet, frustrasjon mm og bli tatt på alvor av den ansatte

BARNET FØRST!

Hverdagssamtalen og barneperspektivet.
De voksne skal lytte og delta i samtale med barna. Refleksjoner og det og finne svar sammen. Stille spørsmål og ikke bare gi svar. Gi annerkjennelse for ulike måter å uttrykke seg på. Vi skal anerkjenne individets rettighet i forhold til egen opplevelsesverden.

Forebygging av mobbing.
Forebygging av mobbing er viktig for barnehagen. Det er viktig å forstå og anerkjenne enkeltindivider for de de er. Anerkjenne det å være forskjellig som en styrke i barnegruppa. Her er voksenrollen viktig for å kunne avverge mobbing.

Kommunikasjon og språk:

Hverdagssamtalen
• Barna lærer hvordan omgivelsene foretrekker at de snakker og gjør ting.
• Eksempler utover tale kan være, kroppsspråk, blikk, tonefall og stemmeleie

Åpne spørsmål:
• Invitere barn til å bruke språket og til å formidle mer, hva, hvorfor og hvordan. Åpne spørsmål handler ikke bare om å spørre på en annen måte, men om holdninger til barn som aktør. Det innebærer at en ser på barnet som en som selv vet hva han/hun har opplevd og tenker, mener, vet og føler. Åpne spørsmål gir rom for undring, refleksjon og fantasi. Åpne spørsmål inviterer barn til å formulere sine erfaringer og kommunisere til dem at voksne ikke kan vite hva et barn vet før barnet selv formulerer og kommuniserer dette. Åpne spørsmål er et spørsmål som har flere svar, og flere kan være riktige.

Respekt for samtalen:
De voksne skal holde avstand dersom en samtale pågår, enten barn – voksen eller barn – barn. Ikke avbryte.

Kommunikasjon i lek:
Barn kommuniserer med hele kroppen i leken. I begynnelsen er det mye bruk av mimikk, smaking, kroppsspråk. Etter hvert som ordene kommer endres leken. Rolleleken blir en viktig del av barnets språkutvikling og det er viktig at de voksne legger til rette for dette og ser viktigheten i og la barn utvikle leke selv

Omsorg:

Barna skal møte en trygg og forutsigbar hverdag i barnehagen. Med oppmerksomme voksne som anerkjenner, ser barna, skaper tillit, og er gode relasjonsbyggere. Personalet skal støtte og oppmuntre til utforskning, utvikling og mestring.

5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

"Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet."

- Barnas synspunkter skal tas på alvor og vi gir barna tid og rom til å utvikle leken på egenhånd, ved at vi tilføyer rekvisitter som bidrar til at barna blir trygge på egen fantasi og kreativitet. Det skaper selvstendige barn, som medvirker i leken ut fra alder og modenhet.
- Vi skal legge til rette for at barna medvirker ut fra alder, erfaring, forutsetninger og individuelle behov. Ved at å legge til rette med små lekegrupper, et rikt lekemiljø som er tilpasset barnas modenhet og kompetanse.
- Vi har god dialog med barn ut fra barnets alder, og lar barna undre seg sammen med oss.
- Vi er bevisst på at de yngste barna kommunisere på andre måter, anerkjenner barna og deres språk og uttrykksmåter.
- De ansatte skal tolerere å ikke vite alt om barnet, og møte med positiv holdning og la barna formulere og kommunisere på sin måte. Tar barnas ytringer på alvor.
- Vi lytter og viser interesse for barns meninger og ideer. Ved å la barna medvirke i egen hverdag, lærer de nyttig kompetanse om samarbeid og kommunikasjon.
- Observere hva barna er opptatt av og la dette påvirke planene og gi rom for endringer i hverdagen ut fra barnas interesser og ideer.
- Anerkjenne det å være forskjellig som en styrke i barnegruppen, og lære barna å sette grenser for seg selv og sette ord på følelser.
- Legge til rette og støtte opp under opplevelsen av mestring, ved å hjelpe barna til å finne egne løsninger gjennom, lek, språk og praktiske utfordringer i hverdagen.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Mosjøen FUS barnehage har mange samarbeidspartnere. Den største og nærmeste samarbeidspartneren vi har er foreldrene. Foreldrene kjenner barna sine best og sammen skal vi samarbeide for at barna har det best mulig, den tiden barna går i barnehagen. Foreldrene skal føle seg trygge på at barnet får den oppmerksomheten, omsorgen, kjærligheten og stimuleringen det har behov for. Nøkkelen til et godt samarbeid er relasjoner. Relasjoner kan bety så mye, men for oss betyr det at du skal se og ivareta hver enkelt forelder. Den skal føle seg hørt og den skal føle at du alltid setter barnet først.

Arenaer og metoder for samarbeid og foreldre-medvirkning:

- I det daglige, levering og henting, gjensidig informasjon.
- Foreldremøter, utviklingssamtaler
- SU (samarbeidsutvalg) og foreldreråd
- MYKID (informasjons/kommunikasjonsflyt)
- Markeringer og arrangementer

Vi samarbeider også med:

- FUS administrasjonen
- Foreldre og foresatte
- Vefsn kommune
- Skoler i Vefsn
- Universitetet i Nordland
- Ulike instanser innad i kommunen, da tverrfaglig og helhetlig tenkning bidrar til at barna får det beste utgangspunktet for hjelp. Eksempler på dette kan være, PPT, helsestasjonen, BUP, skolen.

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Når barnet begynner i Mosjøen FUS barnehage skal barnehagen i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet får oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Våre metoder for å sikre en trygg og god tilvenning:

- Sette av god tid til tilvenning for alle barn.
- Gi foresatte informasjon om barnehagens rutiner for oppstart og tilvenning og bakgrunn for rutinene.
  - Invitere alle barn og foresatte på besøk i barnehagen før oppstart.
- Ha en tilknytningsperson ved oppstart for alle barn.
- Ha tett dialog med barnas foresatte i tilvenningsperioden.
- Gjennomføre en oppstartsamtale med alle foresatte i god tid før oppstart, samt en oppfølgingssamtale kort tid etter oppstart.
- Tilrettelegge for en trygg og god oppstart uansett når på året barnet begynner og uansett alder.

Alle barn er forskjellige med forskjellige behov, det er viktig at foreldre/foresatte setter av god tid til tilvenning. Det er minimum tre dager tilvenning, noen barn trenger mer tid, så vi anbefaler foresatte og ha god tid i tilvenningsperioden. Slik at overgangen til barnehage blir best mulig for barnet. Barnet blir tett fulgt opp den første tiden, vi tilpasser oss når det gjelder rutiner og organisering, slik at barnet får tid til å etablere relasjoner til både personalet og andre barn.

OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Vi i Mosjøen FUS barnehage ser viktigheten av en lang og rolig tilvenning både for nye barn og barn som skal overflyttes fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling.

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

OVERGANG MELLOM AVDELINGENE.

Slik gjør vi det:

- Pedagogene bruker god tid på å vurdere hvilken avdeling de ulike barna skal til. Det er viktig for oss å bevare vennskap og legge til rette for hva som er det beste for hvert enkelt barn.

- Barnet får besøke avdelingen det skal på.
- Overgangssamtale mellom pedagogene på avdelingene det gjelder.
- Foreldresamtale mellom foresatte og storbarnsavdeling.
- Når barnet begynner på ny avdeling legger vi opp til at de første dagene skal være rolige på avdelingen. Vi deler blant annet opp i mindre grupper slik at barna skal få gode muligheter til å danne vennskap og nye relasjoner, bli godt kjent med personalet på avdelingen, nye rutiner og omgivelser.

OVERGANG MELLOM BARNEHAGE TIL SKOLE

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

OVERGANGSSAMARBEID MED SKOLEN

Overgang fra barnehage til skole – en nøkkel til livslang læring.

Slik gjør vi det:

- Vi har overgangsrutiner på samarbeid mellom barnehage og skole i forbindelse med skolestart. Det er innskriving og 3 skolebesøk på våren.
- Det er utarbeidet en handlingsplan i kommunen som legger grunnlaget for de faste aktivitetene som gjøres for en trygg og god overgang mellom barnehage og skole.
- Barna får delta på skolebesøk på de skolene de skal begynne på. De er da på skolen 3 dager hvor lærerne har ansvaret for opplegget rettet mot barna. Det er ansatte fra barnehagen med på disse skoledagene.
- Det gjennomføres samtaler på våren mellom barnehage og skole for å legge til rette for enkeltbarnet. Ved behov gjennomføres det møter hvor barnehage, foreldre og skole hvor vi kan skape trygghet for enkeltbarn i overgangen og oppstarten.
- For å vektlegge et godt foreldresamarbeid gjennomføres et eget foreldremøte for førskoleforeldrene ved oppstart av siste barnehageår.
- Alle førskolebarna har en barnesamtale ved oppstart av førskoleåret med fokus på vennskap, interesser og grupperelasjoner. Vi har også en ekspertsamtale på slutten av førskoleåret, hvor fokuset er opplevelsen av barnehagen og spenningen og forventningene til skolestart.
- Førskolen arrangerer noen foreldrearrangementer for å kunne skape relasjoner og kontakter mellom barn og foreldre som skal begynne på samme skole.
- Førskolen har en dag i uken hvor de møtes og de har en egen faglig plan for innhold.
- Alle førskolebarn får tilbud om 8 ganger i basseng. Opplæringen vil fokusere på vanntilvenning og begynnende svømmeopplæring, og tilrettelegges utfra barnas ferdigheter og trygghet i vann.

På førskolegruppa har vi spesielt fokus på :

Sosial kompetanse

- Gruppedynamikk
- Arbeid med sosiale ferdigheter
- Vise innlevelse i og forståelse for andres følelser og perspektiv
- Vise omsorg for andre, hilse, hjelpe. Dele og inkludere
- Hevde seg selv på en god måte, ta initiativ til lek å bli med på leken som er i gang.
- Kunne utsette egne behov, vente på tur, takle konflikter og innordne seg.
- Heldagsturer og foreldrearrangement.

Identitetsskaping

- Selvstendighet, ansvarsbevissthet, medbestemmelse og deltagende beslutninger som gjelder dem selv.

Gjenkjennelse

- Barna skal få erfaringer med skolerelaterte oppgaver (Eks: bla lek med tall og bokstaver, rytme, rim, mengder og begreper.)
- Barna deltar i forberedende lese, matematikk og skriveopplæring
- Dette gjør vi for at barna skal føle mestring. Kjenne igjen innholdet når de begynner på skolen og at de har et begynnende forhold til dem.

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET LÆRENDE ORGANISASJON

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: "en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid." Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

- Vi holder oss faglig oppdatert ved å delta på personalmøter og kurs
- Vi tørr å utfordre oss selv, ta imot og gi veiledning.
- Vi har fokus på gode tilbakemeldinger og er gode på å tenke løsninger og se muligheter.
- Vi observerer, reflekterer og evaluerer egen praksis, slik at vi kan gjøre nødvendige endringer for barnas beste.

- Vi innhenter ekstern kompetanse, for å heve kvaliteten i barnehagen.
- Fagdager gjennomføres gjennom året, der personalet får faglig påfyll.
- Vi gjennomfører månedlige personalmøter der det blir tilrettelagt for faglig utvikling hos personalet.
- Det blir gjennomført avdelingsmøter hvor det arbeides med det faglige arbeidet, på avdelingsnivå.
- Alle møter skal være lærende møter.
- Det legges til rette for personlig mestring blant personalet, som er et kriteria for en lærende organisasjon.

PLANLEGGING

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.»
(Rammeplan for barnehagen 2017, s. 37)

Våre metoder for planlegging:

Årshjul**:** Vi planlegger hverdagens aktiviteter, prosjekter og lignende ved hjelp at et utarbeidet faglig åsrhjul.

MyKid: Vi bruker MyKid til å legge ut månedsplaner for avdelingene hvor vi legger til rette for ulike typer aktiviteter. Vi lytter til barnas interesser og innspill når vi legger opp planer for barnehagehverdagen.

Planleggingsdager: Vi har 5 planleggingsdager i løpet av barnehageåret. Her deltar hele personalet på lærende møter med faglig innputt.

Basemøter, personalmøter, pedagogiske møter: Her får hele personalgruppen mulighet til å dele erfaringer og komme med innspill på tvers av basene.

VURDERING

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget»
(Rammeplan for barnehagen 2017, s. 38)

Våre metoder for vurdering:

- CLASS
- TIK
- Tilsyn fra Vefsn kommune
- Ecers
- TRAS
- ALLE MED
- Ulike observasjoner
- Evaluering

DOKUMENTASJON

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»
(Rammeplan for barnehagen 2017, s. 39)

Våre metoder for dokumentasjon:

- Mykid. Her legger vi ut planer, bilder og informasjon til foreldre, og til bruk for vurdering av eget arbeid.
- Prosjektdokumentasjon med synlig mål, planer og evalueringer.
- Ulike observasjonsmetoder som synliggjør barnehagens praksis, og legges til grunn for vurdering, planlegging og endring av pedagogisk arbeid.
- Ulike møtearenaer som gir mulighet for refleksjon og diskusjon over egen praksis.
- Delingskultur på tvers av avdelinger/FUS barnehagene og barn-barn
- Valg og tolkninger basert på observasjoner, refleksjoner og vurderinger.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»
(Rammeplan for barnehagen 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

- Ved å jobbe med kompetanseheving i personalgruppen
- Vi deler oss i mindre grupper og bruker arealene våre lurt slik at vi kan tilby ulike lekemiljøer, utfordringer og introdusere nye ting på en trygg og god måte.
- I forbindelse, men enkeltbarn og ekstra støtte lager vi en tiltaksplan i samarbeid med foreldre. Denne planen vil sette ord på miljøet rundt barnet, utfordringer og styrker, mål for tiltakene, metoder, lengden for tiltakene og evaluering.
- Jobbe grundig med tema inkludering og gleding for å skape et fellesskap i hver enhet og hele barnehagen.
- Bruke fagteam eller andre ressurser dersom vi har behov for støtte og veiledning.
- I møte med barns følelsesuttrykk og følelser, bruker vi verktøy som er hentet fra TIK og COS. Det er viktig at barna opplever seg sett og hørt, og at vi baserer planene våre ut fra barnets beste.

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

FAGOMRÅDENE OG PROGRESJONSPLAN:

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst jobber vi for at barna utvikler et godt muntlig språk og evnen til å kommunisere i et sosialt samspill. Nonverbal og verbal kommunikasjon er viktig for et rikt språk. Barna skal få kjennskap til bokstaver og tekster.

0-2 ÅRINGER	3-4 ÅRINGER	5-6 ÅRINGER
• Introdusere ulike pekebøker og bildebøker • Samlingsstund • Fortelle enkle eventyr ved hjelp av: Bøker Bilder Dramatisering Sanger Dukketeater • Synge sanger med og uten bevegelser • Rytme og Lek med ordlyder • Munnmotorisk trening • Enkle rim og regler • Jobbe med enkle ord over tid (begrepstrening) • Øve på egne og andres følelser. Glad, trist, lei, sint osv. • Introdusere enkle spill/memory, lotto, puslespill • Bruke konkreter i fortellinger og eventyr • La barna blir kjent med snakkepakken	• Samlingsstund • Fortelle noe i større gruppe • Lytte til andre • Vente på tur • Lære å sette ord på det vi ser og hører her og nå. • Bruke språket i leken • Sette ord på følelser • Øve på å løse konflikter og lignende ved bruk av samtale. • Lek med bøker, sang, lyd, rim og regler. • Lek med tall, bokstaver og bokstavlyder • Blir presentert for brettspill Rimord, vitser, gåter Fortsettelsesbok Brettspill • Stavelser, begrepstrening Eventyr og drama	• Førskolegruppe med: Rimord, vitser, gåter Fortsettelsesbok Brettspill Tekstskaping Stavelser, begrepstrening Eventyr og drama Lage egen historie • Gi barna kjennskap til bokstaver og bokstavlyder • Bruke hele setninger og variert ordforråd. • Bruke språket som en styrke i leken. • Bruke språket i forhandling i forhold til videreføring av lek. • Bruke språket til å løse konflikter og skape positive relasjoner • Finne ord som dekker opplevelser, som hva de har sett, hørt og opplevd. • Klare og formidle hva de tror, ønsker og tenker. • Ta imot kollektive beskjeder

SAMMEN GIR VI BARNDOMMEN VERDI: VENNSKAP, LEK, GLEDE OG HVERDAGSMAGI

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse bidrar personalet til at barna skaffer seg ulike erfaringer og utvider forståelse og respekt for egen og andres kropp. Vi vektlegger hygiene, godt kosthold og god veksling mellom aktivitet og hvile. I arbeidet med fagområdene legger vi til rette for aktiviteter i barnehagen og i nærmiljøet.

Gjennom FUS smartmat legger vi vekt på et variert og sundt kosthold med frukt og grønnsaker hver dag.

0-2 ÅRINGER	3-4 ÅRINGER	5-6 ÅRINGER
• Legge til rette for grovmotoriske aktiviteter • Turer • Utelek • Aking • Dans • Gymlek • Balanse, klatre, løpe • Bruke sanser • Sanger med bevegelse • Fokus på sundt kosthold • Gode ramme ved måltid, med tilstedeværende voksne • Oppfordrer barna til å ta del i smøremåltid og spise selv • Legge til rette for finmotorisk aktivitet • Tegne, male, Puzzle • Perle med store perler • Selvstendighetstrening • Påkledning • Smøremåltid • Do trening • Vaske hender, etter do besøk, måltider, uteleken. • Barna får hvile og søvn etter behov	• Turer i nærmiljøet • Vi utfordrer barnas motorikk i møte med naturen • Grovmotoriske aktiviteter • Stimulere til rollelek ute • Ball leker, kaste og ta imot. • Hinderløyper som utfordrer balanse, koordinasjon og styrke • Begynner å få en forståelse for regellek, eks gjemsel, rødt lys og kongen befaler. • Finmotorisk trening: Tegning, klipping, lime, perle med små perler, hjelpe til på kjøkkenet under kjøkken dager. • Snekre, sage og spikke i ute garasjen vår. • Måltider med gode rammer, smøre selv, dekke på bordet og rydde av bordet. • Håndvask og toalett trening. • Barna blir bevist på et sundt og variert kosthold gjennom samtaler med de voksne. • Påkledning	• Grovmotoriske aktiviteter • Hinderløyper/naturlekeplasser som utfordrer, balanse, koordinasjon, styrke og utholdenhet. • Barna er med på bygging av naturlekeplass. • Turer i nærmiljøet, Apeskogen, Kippermoen, Vallia • Lengre turer: Eksempler på dette er turer til Marsøra, Bystranda, båttur til Hundhåla, hundekjøring på Sjåmoen og tur til vitensentret på Mo. • Vi følger opp barnas naturlige behov for å bevege seg. Vi bruker ofte naturen som arena. • Skiturer/trening • Sykkelturer/trening • Vanntilvenning i bassenget på Kippermoen. • Gymlek Finmotoriske aktiviteter: Blyant grep Fargelegge innenfor streker Klippe etter streker Kneppe knapper/glidelås Selvstendighet ved: • Toalettbesøk, barna begynner å ta ansvar for egen hygiene • Håndvask, barna lærer om bakterie/virus • Vi snakker om god helse-gevinsten av fysisk utfoldelse og sundt kosthold. • Lære konsekvenstenking • Påkledning • Barna holder orden i egne klær.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Gjennom arbeidet med fagområdet kunst, kultur og kreativitet skal personalet stimulere barns nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvninger og eksperimentering. Barnehagen skal legge til rette for og videreutvikle barns kreative prosesser og uttrykk.

0-2 ÅRINGER	3-4 ÅRINGER	5-6 ÅRINGER
• Gi barna erfaring med ulike formingsaktiviteter • Tegne • Male, male med hender/føtter • Leire • Introdusere primærfargene • Musikk og instrumenter • Danse • Synge sager med og uten bevegelse • Enkle regler og rim • Drama • Introduserer barna for enkle norske folkeeventyr.	• Formingsaktiviteter • Vi blir kjent med ulike materialer og formingsteknikker. • Blanding av ulike farger • Oppmuntre og trygge barn på å bruke fantasien sin. • Klippe og lime • Tegne • Bruke naturmateriell i formingsaktiviteter. • Musikk og dans • Sangleker • Rytme med instrumenter • Rollelek • Drama/utkledning • Gi barna erfaring med kunst gjennom ulike kulturelle besøk. (Galleria, Samefolkets uke) • Bruke forskerfabrikken	• Formingsaktiviteter • Tilrettelegge for mer langsiktige kreative prosjekter. • Gir rom for å skape egne sanger og fortellinger • Øve på å opptre • Opptre på sommeravslutning for foreldre • Eksperimenter med forskerfabrikken • Bruke naturmateriale, landart, bygge naturlekeplass sammen med de voksne.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Barnehagen skal legge til rette for at barna får et mangfold av naturopplevelser og får oppleve naturen som en arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barn kan forbli nysgjerrige **på naturvitenskapelige fenomener, oppleve** tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med teknologi og redskaper.

0-2 ÅRINGER	3-4 ÅRINGER	5-6 ÅRINGER
• Naturopplevelser • Turer i skogen • Oppleve naturen ved bruk av sansene. • Barna får muligheten til å utforske og undre seg i og utenfor barnehagens område. • Barna får oppleve, erfare og få kunnskap om det å være ute i all slags vær. • Se på ulike innsekter, planter og dyr. • Konstruksjonsleker • Sortere søppel: Matavfall, plast, papir, restavfall, glass og metall. • Begynnende erfaring med grunnleggende teknikk, fokus på teknikk i umiddelbar nærhet. F.eks. lysbrytere, vannkran, justere stellebord, skyggespill med prosjektor.	• Turer i nærmiljøet • Barna begynner å bli kjent med planter og dyr som finnes i nærmiljøet. • Barna skal undre seg og eksperimentere i naturen. • Se endringer i naturen i forhold til vær og årstider. • Lære om årstider. • Studere vær, temperatur • Lære om hvordan man kler seg etter været • Bygge og konstruksjonslek • Snekre, sage og spikke i garasjen • Så og høste ulike grønnsaker i grønnsakshagen • Eksperimentere • Miljøvern • Kildesortering • Gjenbruk	• Turer i nærmiljøet • Bli kjent med/utforske planter og dyr som finnes i nærmiljøet. • Lære om hvordan man kler seg etter været • Gi kjennskap til ulike trær, planter og dyrearter. • Barna skal undre seg og eksperimentere i naturen. • Snekre, sage og spikke i garasjen • Gi barna kjennskap til fødsel, vekst, aldring og død. • Barna skal bruke Forskerfabrikken • Kjennskap med digitale verktøy • Miljøvern • Kildesortering • Gjenbruk • Begynnende forståelse for hvordan elektroniske og mekaniske apparater fungerer. For eksempel på kjøkkenet.

ANTALL, ROM OG FORM

Arbeidet med fagområdet antall, rom og form skal stimulere barns undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. Barnehagen oppmuntrer til matematisk forståelse og logisk tenking gjennom lek, samtaler og hverdagsaktiviteter. Vi gjør barna kjent med matematiske begreper på en lekende måte slik at de blir bedre rustet til videre skolegang.

0-2 ÅRINGER	3-4 ÅRINGER	5-6 ÅRINGER
• Introdusere tallrekken 1-10 • Telle sammen med barna • Barna får en utvidende forståelse for antall og form ved at personalet benevner og teller • Barn får møte tall og former gjennom sanger, regler og bøker. • Lek med former, puttekasser, lotto/memory og Puzzle spill • Konstruksjonslek, eks bygge med duplo, bygge tog bane. • Sortere/rydde sammen med voksne. • Barna får en begynnende romforståelse og oppfatter forskjellen på å være inne og ute. • Barna får en begynnende erfaring med størrelsesforhold. Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter skal barna få utvikle sin matematiske sans.	• Introduserer tallrekken 1-10 • Øve på å telle gjenstander • Barna får videreutvikle begrepsforståelse for tall, form og størrelse. • Det legges til rette for aktiviteter der antall og form inngår. • Barna får en forståelse for mengde, lengde, volum ved å hjelpe til på kjøkkenet og i garasjen. • Lek med former og mønster • Bli kjent med geometriske former. • Konstruksjonslek (Lego, magneter, tog bane, kaplaklosser, naturmateriale, snekring) • Spill • Tid, årstid, måned, uke og dager • Preposisjoner: Over, under, ved siden av, bak og foran. • Sortering	• Førskolegruppe • Kjennskap til tallrekke 1-20 • Barna får en utvidet forståelse for tall og telling. • Geometriske former • Barna får videreutvikle mengdelære og får måle, veie osv. • Spill med fokus på læring av tall og matematiske begreper. • Tid, årstid, måned, uke, dager og klokke. • Konstruksjonslek (Lego, magneter, tog bane, Kapla klosser, naturmateriale, snekring) • Preposisjoner: Over, under, ved siden av, bak og foran Introdusere det med å ``legge til`` og ``ta bort``.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Barnehagen legger til rette for at barn skal tilegne seg samfunnets grunnleggende normer og verdier. Vi ønsker at barna skal utvikle respekt, toleranse og interesse for hverandre på tross av ulik kultur, religion og livssyn.

0-2 ÅRINGER	3-4 ÅRINGER	5-6 ÅRINGER
• Personalet er autorative voksne og gode rollemodeller • Vi legger til rette for samlinger hvor barna kan observere høytider og tradisjoner. • Barna blir kjent med eget følelsesmønster og viser det i hverdagen. • Vi gir barna en begynnende forståelse for konsekvenser av egne handlinger. • Vi snakker med/veileder barn på rett og galt. • Barna bli kjent med felles regler og rutiner vi har på avdeling. • Begynner få en forståelse for felleskapet. (samarbeide med andre, vente på tur, dele, gode bord vaner osv.) • Begynner å utvikle toleranse, interesse og respekt for hverandres ulikheter. • La barna undre seg over ulike situasjoner og hendelser • Voksne som møter barnas tanker/spørsmål og nysgjerrighet på livet med forståelse og respekt.	• Personalet er autorative voksne og gode rollemodeller. • Gi barna kjennskap til ulike høytider og tradisjoner • Markering av høytider og tradisjoner. • Vi oppfordrer barn til å ta ansvar for egne handlinger • Barna får erfare at egne valg og handlinger kan påvirke situasjoner. • Vi åpner opp for dypere undring hos barn gjennom samtaler og spørsmål med de ansatte. • Relasjonsbygging blant barn og voksne i barnehagen, og på tvers av avdelinger. • Rutiner og regler på avdelingen og på turer. • Voksne som møter barnas tanker/spørsmål og nysgjerrighet på livet med forståelse og respekt.	• Personalet er autorative voksne og gode rollemodeller • Barna skal ha godt kjennskap til høytider og tradisjoner. • Vi oppfordrer barn til å fortelle om egne følelser, samt forstå andres. • Samtaler rundt temaer som respekt, følelser, ansvarlighet, selvstendighet, demokrati og normer. • Barn og voksne reflekterer sammen over egne handlinger og handlingsalternativer. • Barna øver på å ta selvstendige beslutninger. • Bruke samtalen til refleksjon rundt egne erfaringer og sette seg inn i andres ståsted. • Samlingsstunder med samtaler rundt etiske spørsmål, vennskap, likestilling, konfliktløsning og følelser. • Voksne som møter barnas tanker/spørsmål og nysgjerrighet på livet med forståelse og respekt.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barna skal få bli kjent med personer, arbeidsplasser, kulturarenaer og institusjoner i barnehagens nærmiljø. De skal få erfare at uansett alder, kjønn og forutsetninger skal ha like muligheter og vite at de er viktige i fellesskapet.

0-2 ÅRINGER	3-4 ÅRINGER	5-6 ÅRINGER
• Barna blir kjent med barnehagens ute og inne område. • Turer i nærmiljøet • Naturopplevelser • Barna blir kjent med naturen gjennom sansene • Introdusere barna for enkelte yrker, eks gjennom billedbøker og sang (politi, lege, brannmann, baker og bussjåfør). • Tema familie: Hvem er jeg, og hvem er de andre? • Samlingsstund hele barnegruppen. • La barna erfare at de er en del av et større felleskap. • Regler og rutiner på avdeling • Dele med andre • Vente på tur	• Turer i nærmiljøet • Bli kjent med planter og dyr som finnes i nærmiljøet. • Besøke steder i nærmiljøet • Lære om ulike yrker • Brannvern • 17mai feiring/skrangle tog • Utflukter og opplevelser i lokalsamfunnet. • La barna føle at de er en del av felleskapet. • Oppleve og erfare demokratiske valg tatt i felleskap. • Forståelse for viktigheten av å følge rutiner og regler som er bestemt på avdeling. • Markering av samefolkets dag • FN dagen	• Turer i nærmiljøet • Bli kjent med planter og dyr som finnes i nærmiljøet. • Besøke steder i nærmiljøet • Førskolegruppe og skolebesøk • Lære om ulike yrker • Gjøre erfaringer rundt hvordan naturen henger sammen (økosystemet). • Utvide barnas forståelse for andre samfunn og land. • Følge felles regler/rutiner og ta gode valg. • Utvide forståelsen av demokratiske valg tatt i felleskap med andre. • Meg selv, familien og andre

BARNET FØRST!

Kunnskapsdepartementet. (2017).
Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.
Hentet fra https://www.udir.no